LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTERIJA
VALSTYBINĖS MIŠKŲ TARNYBOS DIREKTORIUS

ĮSAKYMAS
DĖL VĮ VALSTYBINIŲ MIŠKŲ ŪRĖDIJOS VIDINĖS MIŠKOTVARKOS PROJEKTŲ PATVIRTINIMO

2019 m. birželio 20 d. Nr. 167-19-V
Kaunas

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos miškų įstatymo 14 straipsnio 3 dalimi ir Vidinės miškotvarkos projektų rengimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2006 m. rugsėjo 1 d. įsakymu Nr. D1-406 „Dėl Miškų tvarkymo schemų ir Vidinės miškotvarkos projektų rengimo taisyklių patvirtinimo", 20, 22-23 punktais:

1. T v i r t i n u :

1.1. VĮ Valstybinių miškų urėdijos patikėjimo teise valdomų Biržų regioninio padalinio administruojamų valstybinės reikšmės miškų vidinės miškotvarkos projektą 2019-2028 metams;

1.2. VĮ Valstybinių miškų urėdijos patikėjimo teise valdomų Panevėžio regioninio padalinio administruojamų valstybinės reikšmės miškų vidinės miškotvarkos projektą 2019-2028 metams;

1.3. VĮ Valstybinių miškų urėdijos patikėjimo teise valdomų Joniškio dalies (nuo 2018-01-08 iki 2019-01-01 buvusio Pakruojo regioninio padalinio) regioninio padalinio administruojamų valstybinės reikšmės miškų vidinės miškotvarkos projektą 2019-2028 metams;

1.4. VĮ Valstybinių miškų urėdijos patikėjimo teise valdomų Rokiškio dalies (nuo 2018-01-08 iki 2019-01-01 buvusio Kupiškio regioninio padalinio) regioninio padalinio administruojamų valstybinės reikšmės miškų vidinės miškotvarkos projektą 2019-2028 metams.

2. N u r o d a u :

2.1. vidinės miškotvarkos projektų santraukas skelbti Valstybinės miškų tarnybos interneto svetainėje;

2.2. patvirtintus vidinės miškotvarkos projektus registruoti Lietuvos Respublikos miškų valstybės kadastre.

3. VĮ Valstybinių miškų urėdijos Biržų, Panevėžio, Joniškio dalies (nuo 2018-01-08 iki 2019-01-01 buvusio Pakruojo regioninio padalinio), Rokiškio dalies (nuo 2018-01-08 iki 2019-01-01 buvusio Kupiškio regioninio padalinio) regioninių padalinių vidinės miškotvarkos projektus (originalus) saugoti Valstybinės miškų tarnybos Miškų kadastro skyriaus archyve Pramonės pr. 11A, Kaunas.

Direktorius Albertas Kasperavičius

VĮ VALSTYBINIŲ MIŠKŲ URĖDIJOS PATIKĖJIMO TEISE VALDOMŲ JONIŠKIO REGIONINIO PADALINIO DALIES (NUO 2018 M SAUSIO 8 D. IKI 2019 M. SAUSIO 1 D. BUVUSIO PAKRUOJO REGIONINIO PADALINIO) ADMINISTRUOJAMŲ MIŠKŲ

VIDINĖS MIŠKOTVARKOS PROJEKTO

S A N T R A U K A

Vienas svarbiausių VĮ Valstybinių miškų urėdijos tikslų yra miško išteklių išsaugojimas ir gausinimas vadovaujantis visuotinai pripažintais tvaraus ir subalansuoto miškų ūkio principais. Įmonė valstybinius miškus valdo patikėjimo teise, jais disponuoja įstatymų nustatyta tvarka.

Vidinės miškotvarkos projektas parengtas VĮ Valstybinių miškų urėdijos patikėjimo teise valdomų ir naudojamų miškų daliai Joniškio regioninio padalinio nuo 2018 m. sausio 8 d. iki 2019 m. sausio 1 d. buvusiam Pakruojo regioniniam padaliniui (toliau – Regioninio padalinio administruojami miškai),vadovaujantis VĮ Valstybinių miškų urėdijos direktoriaus 2018-01-12 įsakymu Nr. ĮS-95 „Dėl vidinės miškotvarkos projektų parengimo“. Patvirtinus šį projektą pagal jo sprendinius miškai bus tvarkomi, naudojami ir atkuriami ateinančius dešimt metų.

Projektavimas atliktas naudojant 2017 m. valstybinės miškų inventorizacijos duomenis, kurie apibūdina medynų taksacinius rodiklius (rūšinę sudėtį, amžių, aukštį, skalsumą, tūrį ir kt.), dirvožemio sąlygas, pomiškio ir trako kiekį, miškų sanitarinę būklę. Projekte taip pat įvertinta 2008-2017 metais vykdyta miško ūkinė veikla, patikslintos saugotinų augalų ir gyvūnų radavietės, gamtos ir kultūros vertybių vietos, aprašyti rekreaciniai objektai bei remiantis visais surinktais duomenimis suprojektuotos ūkinės priemonės artimiausiam dešimtmečiui.

Miškų inventorizacijos darbai atlikti vadovaujantis Miškotvarkos darbų vykdymo instrukcija, patvirtinta Valstybinės miškų tarnybos direktoriaus 2010 m. sausio 14 d. įsakymu Nr. 11–10-V „Dėl Miškotvarkos darbų vykdymo instrukcijos patvirtinimo“, sklypiniu metodu, naudojant aerofotografavimo medžiagą – 2015 m. spektrozonines aerofotonuotraukas ir jų pagrindu sudarytus ortofotografinius žemėlapius. Lauko darbų metu natūroje nustatyta:

- medynų taksaciniai rodikliai (rūšinė sudėtis, amžius, aukštis, skalsumas, tūris ir kt.);
- augaviečių tipai (dirvožemio sąlygos);
- pomiškis ir trakas;
- miškų sanitarinė būklė.

Atliktas vykdytos miško ūkinės veiklos įvertinimas (pagrindinių neplynų kirtimų, ugdymo kirtimų, miško želdinių) ir suprojektuotos ūkinės priemonės kitam vykmečiui. Taip pat patikslintos saugotinų augalų ir gyvūnų radavietės, gamtos ir kultūros vertybių vietos, aprašyti rekreaciniai įrenginiai.

Svarbiausi VĮ Valstybinių miškų urėdijos regioninio padalinio ūkio tikslai yra miško išteklių išsaugojimas ir gausinimas vadovaujantis visuotinai pripažintais tvaraus ir subalansuoto miškų ūkio principais, visuomenės informavimas apie regioninio padalinio miškus, jų būklę ir tvarkymą, miškų naudojimo rekreacinėms reikmėms intensyvinimas, racionalus, tolygus ir nepertraukiamas miško išteklių naudojimas bei miškų produktyvumo didinimas, auginamos medienos kokybės gerinimas, miškų ūkio ekonominio efektyvumo didinimas, miškų ekosistemų tvarumo užtikrinimas, biologinės įvairovės išsaugojimas ir gausinimas bei miškų sanitarinės ir priešgaisrinės apsaugos gerinimas, ūkininkavimo saugomų teritorijų miškuose reglamentavimas pagal šių teritorijų tikslus bei uždavinius, visuomenės bendrųjų su miškais susijusių reikmių tenkinimas regiono ir šalies lygiu.

Siekiant šių tikslų įgyvendinimo miškotvarkos darbų ir projekto rengimo metu sprendžiami tokie pagrindiniai uždaviniai ir naudojamos tokios priemonės:

Miškų išteklių inventorizavimas regioninio padalinio teritorijoje sklypiniu metodu, kiekybinių bei kokybinių miškų našumo, ūkinės bei gamtinės būklės rodiklių nustatymas;

Saugomų teritorijų ir gamtos bei kultūros vertybių inventorizavimas regioninio padalinio teritorijoje ir priemonių jų apsaugai numatymas;

Miškų ūkio veiklos per praėjusį vykmetį analizė bei įvertinimas;

Miškotvarkos projekto, pagal kurį organizuojamas miškų ūkis ir atliekami visi miškų naudojimo, atkūrimo bei miško žemių tvarkymo darbai artimiausią dešimtmetį, parengimas.

Regioninio padalinio teritorijoje inventorizuotas bendras visų nuosavybės ir valdymo formų miškų plotas yra 30,27. tūkst. ha, iš jo 29.76 tūkst. ha yra miško žemė. Teritorijos miškingumas – 21,2 proc. Regioninis padalinys administruoja 18,49 tūkst. ha miškų, iš jo miško žemė sudaro 18,32 tūkst. ha, tai yra 61,6 proc. bendro miškų ploto.

REGIONINIO PADALINIO ADMINISTRUOJAMŲ MIŠKŲ RODIKLIAI

Regioninio padalinio administruojami miškai (18495 ha) suskirstyti į šešias girininkijas: Linkuvos, Sukmedžio, Gedžiūnų, Pakruojo, Klovainių, Rozalimo. Vidutinis girininkijos plotas yra 3,08 tūkst. ha. Miškai suskirstyti į 643 kvartalus, o kvartalai – į 10799 taksacinius sklypus. Vidutinis kvartalo plotas – 28,8 ha, taksacinio sklypo plotas – 1,7 ha.

Miškai pagal ūkininkavimo tikslus ir pagrindinę funkcinę paskirtį priskirti miškų grupėms: II grupės (ekosistemų apsaugos ir rekreaciniai miškai) sudaro 5,2 proc. (967,7 ha), III grupės (apsauginiai miškai) – 1,5 proc. (276,5 ha) ir IV grupės (ūkiniai miškai) – 93,3 proc. (17250,6 ha) ploto. I grupės (rezervatinių) miškų regioninio padalinio administruojamuose miškuose nėra.

Mišku apaugusi žemė (medynai) sudaro 16808,9 ha, iš jų 36,5 proc. medynų yra kultūrinės kilmės (įveisti arba atkurti želdinant). Neapaugusių mišku plotų yra 839,1 ha (5,0 proc. miško žemės ploto), iš jų 614,7 ha kirtavietės, 100,1 ha – miško aikštės, 38,5 ha – žemė skirta miškui įveisti ir 83,1 ha – žuvę medynai. Ne miško žemės yra 175,3 ha (0,9 proc. bendro ploto), iš jų grioviai, kanalai – 66,8 ha, trasos (platesnės nei 10 m.) – 19,5 ha, pelkės – 75,1 ha ir kt.

Bendras medynuose sukauptas tūris yra 3,16 mln. m^3. Vidutinis medynų tūris hektare – 188 m^3, brandžių medynų – 282 m^3. Regioninio padalinio administruojamuose miškuose vidutiniškai kasmet priauga 6,96 m^3/ha medienos. Vidutinis medynų skalsumas yra 0,72, vidutinis visų medynų amžius – 44 metai.

Tarp medynų vyrauja beržynai, kurie sudaro 41,6 proc. visų medynų ploto. Nemažą dalį medynų sudaro eglynai – 28,5 proc., juodalksnynai – 7,3 proc. ir drebulynai – 10,2 proc. iš kietųjų lapuočių ąžuolynams tenka 3,8 proc. ir uosynams – 1,9 proc. Minkštųjų lapuočių medynai sudaro 62,5 proc., didžiąją dalį jų sudaro beržynai - 66,6 proc., juodalksnynai – 11,7 proc. ir drebulynai – 16,3 proc..

Medynai pagal brandumo grupes III ir IV grupių miškuose pasiskirsto taip: jaunuolynai sudaro 44 proc., pusamžiai – 20 proc., bręstantys – 8 proc. ir brandūs – 28 proc. ploto, iš jų perbrendusių yra 28 proc.

Vyrauja laikinai užmirkusios, labai derlingos augavietės (52,1 proc.). Užmirkusios ir pelkinės augavietės sudaro 18,4 proc., iš jų nusausintos - apie 8,4 proc. ploto.

Regioninio padalinio administruojamoje veiklos teritorijoje yra įsteigta 6 valstybiniai ir 1 savivaldybių draustiniai, taip pat Gedžiūnų miško biosferos poligonas. Padalinio teritorijoje yra biologinę įvairovę saugančios „Natura 2000“ teritorijos – viena paukščių apsaugai svarbi teritorija (PAST) ir viena vietovių, atitinkančių gamtinių buveinių apsaugai svarbių teritorijų atrankos kriterijus (BAST).

Regioninio padalinio administruojamuose miškuose saugomos teritorijos užima 7042,4 ha arba 38,1 proc. miškų ploto. „Natura 2000“ teritorijose prižiūrimų miškų yra 6,5 tūkst. ha.

MIŠKO ŪKINĖS VEIKOS 2008–2017 METAIS ANALIZĖ

Miškotvarkos projekte pateikta 2007 m. miškotvarkos suprojektuotų ūkinių priemonių apimtis 2008 – 2017 metams, jų įvykdymo analizė ir įvertinimas. Analizuojant ūkinę veiklą panaudoti ir 1998 m. miškotvarkos duomenys. Išvados suformuluotos atlikus valstybinės reikšmės miškų rodiklių analizę, o atskirais atvejais apimant ir visus miškus (miško apsauga, medžioklės ūkis).

Miško plotų kaita. Regioninio padalinio administruojamų miškų plotas palaipsniui didėja perduodant valstybinius miškus ir žemės ūkio žemes netinkamas žemės ūkiui. Miškų plotas per vykmetį padidėjo 276 ha nuo 18219 ha iki 18495 ha. Miško žemės plotas padidėjo 354 ha, sumažėjo medynų plotas 12 ha. Padidėjo mišku neapaugęs plotas 266 ha. 2007 m. sklypinės miškų inventorizacijos duomenimis šis plotas užėmė 573 ha, o 2017 m. - 839 ha

Miškų rūšinės sudėties kaita. Sklypinės miškų inventorizacijos duomenys rodo medynų rūšinės sudėties kaitą. Spygliuočių plotas padidėjo 790,9 ha (pušynų sumažėjo 0,2 proc., eglynų padidėjo 4,3 proc.), minkštųjų lapuočių plotus kasmet papildo naujai prijungiami miškų plotai, beržynų padidėjo 1,5 proc., juodalksnynų – 2,5 proc., baltalksnynų – 0,2 proc. Labai teigiami pokyčiai medynų rūšinės sudėties kaitoje yra Ąžuolynų ploto padidėjimas 210,9 ha ir drebulynų ploto sumažėjimas net 413,5 ha.

Medynų struktūra. Esama medynų amžiaus struktūra III – IV miškų grupių medynuose nepalanki tolydiniam medienos naudojimui. Šių grupių miškuose pagal plotą jaunuolynai užima 44 proc. visų medynų ploto. Pusamžių medynų yra 20 proc., pribręstančių – 8 proc. ir brandžių bei perbrendusių medynų ploto – 28 %, perbrendusių medynų III ir IV grupių miškuose yra 7,7 proc. nuo bendro medynų ploto. Iš visų brandžių medynų 28 proc. yra perbrendę, perbrendusių medynų per dešimtmetį padidėjo 79 ha. tai yra neigiamas medynų struktūros pasikeitimas. Brandžių medynų plotas III ir IV miškų grupių miškuose per vykmetį sumažėjo 61 ha.

Medynų tūrio kaita. 2017 m. miškų inventorizacijos metu nustatytas 9 m^3/ha didesnis tūris visų medynų vidutinis tūris (dabar 188 m^3/ha, o buvo 179 m^3/ha, 0,9 m^3/ha per metus), tai rodo, kad miškai tvarkomi prisilaikant tvaraus miško koncepcijos. Didėjant medynų vidutiniam tūriui, didėjo ir miškuose sukauptos medienos kiekis. Medynų tūriai viename hektare III ir IV miškų grupės miškuose padidėjo, 7 m^3. Brandžių medynų tūris yra vienas iš svarbesnių miškininkavimo kokybės rodiklių. Brandžių medynų tūriai viename hektare, abiejose miškų grupėse, vidutiniškai padidėjo 27 m^3, labiausiai tūriai padidėjo P – 74 m^3, J – 37 m^3, D - 65 m^3, E- 55 m^3. o sumažėjo tūriai tik U, B, Ą. Inventorizacijos metu nustatytas visų brandžių medynų vidutinis tūris 1 ha siekia 282 m^3/ha, tai yra padidėjo 9 m^3/ha, buvo 273 m^3/ha.

Miško kirtimų analizė. Miškotvarka 2008 m. regioniniame padalinyje suprojektavo kirtimo apimtis neviršijančias metinį bendrąjį medienos prieaugį (82,1 %.) iš 1 ha iškertant po 5,1 ktm bendro arba 4,3 ktm likvidinio tūrio (pagrindiniais – 3,1 ktm.). 4 grupės miškuose naudojimas iš 1 ha bendrojo prieaugio naudojimo procentas yra 86,1 proc., 3 grupės miškuose – 77,9 proc., o 2-os grupės miškuose tik 30,7 proc. Iš 1 ha mišku apaugusio ploto iškirsta – 4,78 m^3 likvidinio tūrio. Pagrindiniai kirtimai turėjo sudaryti apie – 73,3 proc., ugdomieji – 7,6 proc., sanitariniai – 17,4 proc., specialieji

(kiti) kirtimai – 1,7 proc. bendro iškertamo likvidinio tūrio. Per vykmetį kirtimų apimtis viršyta 12 proc. Pagrindinių miško kirtimų metinė apimtis viršyta 10,6 proc. Tokį projektuotos apimties didėjimą lėmė, papildomai iškertami plotai miško, dėl dolomito karjerų plėtros Pakruojo rajono teritorijoje. Vidutiniškai per metus pagrindiniais kirtimais kirsta 58,4 tūkst. m^3 likvidinės medienos, o projektuota kirsti 52,8 tūkst. m^3 likvidinės medienos. Vykdant ugdomuosius kirtimus buvo vadovaujamasi miškotvarkos projekte nustatytomis ugdomųjų kirtimų apimtimis.

Miško atkūrimas. Per 2008-2017 m. plynai iškirsta 2727,6 ha medynų. Želdinta 60,3 proc. kirtaviečių, savaime atžėlė 18 proc., dar neatkurtos kirtavietės sudaro 21,6 proc. ploto. Paskutinio vykmečio žėlinių įvertinimas: plynose kirtavietėse paliktose želti vyrauja atžėlimas beržais 63,6 proc., juodalksniais 14,8 proc., drebulėmis 19,6 proc., spygliuočiais ir kietaisiais lapuočiais 1,1 proc.. Atžėlę jaunuolynai yra mišrūs, ugdymo kirtimais bus formuojami tikslinių medžių rūšių medynai. Per dešimtmetį regioninio padalinio administruojamuose miškuose įveista 2109,7 ha želdinių. Pagal būklę geri želdiniai užima 70,1 proc., patenkinami – 29,7 proc., blogi – tik 0,2 proc.. Žuvusių želdinių nėra. Želdintos rūšys vyrauja 97,8 proc. plote. Sklypų, kuriuose vyrautų atžėlusios lapuočių rūšys yra tik 0,6 proc. (12,5 ha). Po laja likusių želdinių ir polajinių želdinių yra 1,6 % (3,3 ha). Miškų inventorizacijos metu 2007 m. nustatyta, kad gerų želdinių buvo 35,5 proc., patenkinamų – 65,2 proc. ir 2 proc. blogų želdinių, žuvusių 0,3 proc. Želdinimo darbų kokybė, palyginus su ankstesniu dešimtmečiu yra geresnė.

Miško rekreacija. Didžioji dalis teritorijos, į kurią patenka regioninio padalinio administruojami miškai, priskiriama žemiausiam perspektyvinės plėtros lygmeniui. Šiuo metu rekreacinė infrastruktūra administruojamuose miškuose, atsižvelgiant į tai, kad didžioji dalis yra mažai rekreacijai tinkami, yra gana gerai išvystyta. Gerinant poilsiavimo sąlygas miškuose padalinio pastangomis įrengta per 23 įvairios paskirties rekreacijos objektų (6 poilsiavietės, 14 atokvėpio vietos, 1 pėsčiųjų rekreacinis takas 1 apžvalgos aikštelė ir 1 žaidimų aikštelė.). Objektai visuomenės intensyviai naudojami, todėl dalis susidėvėję, reikalingi priežiūros ir remonto darbai. Geriausiai rekreacinė infrastruktūra išvystyta Rozalimo ir Pakruojo girininkijose.

Priešgaisrinė apsauga. Regioninio padalinio teritorijoje, visų inventorizuotų miškų pirmos degamumo klasės yra 14 proc., antros – 15 proc., trečios – 71 proc., vidutinė degamumo klasė yra 2,6. Regioninio padalinio administruojamuose miškuose pavojus kilti gaisrams truputį didesnis – 19 proc. pirmos degamumo klasės miškų, antros – 16 proc. ir trečios – 65 proc. Regioninio padalinio administruojamuose miškuose vidutinė degamumo klasė yra 2,4. Aukščiausias miškų degamumas yra Sukmedžio (2,2 klasė) ir Gedžiūnų, Rozalimo girininkijose (2,4 klasė), mažiausia degamumo klasė Linkuvos (2,6 klasė) girininkijoje. Padalinio teritorijoje per dešimtmetį įvyko tik 5 gaisrai, kurių metu išdegė 12,77 ha miško. Regioninio padalinio administruojamuose miškuose įvyko 2 gaisrai, kurių metu išdegė 0,07 ha miško.

Miškų sanitarinė būklė. Sanitarinė būklė regioniniame padalinyje gana gera, laiku likvidavus vėjavartas bei pradėjusius džiūti eglynus 2017 m. įvairių faktorių pažeistų medynų židinių neliko. Dėl gaisrų padarytų pažeidimų medynų nežuvo. Inventorizuota 62,89 tūkst. m^3 sausuolių ir virtelių (2 proc. nuo viso medynų tūrio). Natūralus metinis tūrio atkritimas padalinyje sudaro 4,0 tūkst. m^3. Padalinio administruojamoje teritorijoje ligų ar kenkėjų pakenktų didelių miško plotų 2017 metais nebuvo.

Medžioklėtvarka. Medžioklės ūkio rodikliai vertintini prieštaringai, ypač per ilgesnį laikotarpį. Didelis elninių tankumo didėjimas nuo 1970 metų padarė didelę žalą eglynams bei antrajam eglių ardui. Elninių žvėrių gausa 2017 m. beveik 4,7 kartus viršija leistiną teritorijos talpą. Regioninio padalinio administruojamuose miškuose elninių žvėrių pažeistų medynų nustatyta 1091,1 ha (6,5 proc. viso medynų ploto). Dauguma pažeidimų, tai ankstesnių metų pažeidimai.